

Thuis front commissies en Missionary Kids

TFC-dag 2009

Door: Sifra Koops-Companjen

MK staat voor: Missionary Kid ofwel zendingskind

TCK staat voor: Third Culture Kid ofwel derde cultuur kind

Een MK is een TCK. Doordat een MK in twee (of meer) culturen heeft geleefd, ontwikkelt het een derde cultuur, een soort 'mengelmoes' van deze twee. Dat maakt een MK ook een TCK. Een TCK is echter niet altijd een MK. TCK's kunnen namelijk om andere redenen dan zending in het buitenland hebben gewoond. TCK's kunnen ook kinderen van diplomaten, militairen, of zakenlui enz. zijn.

Om te kunnen begrijpen wat voor impact het op een kind heeft om naar het buitenland te verhuizen, gaan we eerst gaan kijken naar de ontwikkeling van een kind.

Psychosociale ontwikkeling - Erikson

	Soort crises	Belangrijke personen	leeftijd
Eerste fase	Vertrouwen/wantrouwen	Moeder of moederfiguur	0-1 jaar
Tweede fase	Autonomie/schaamte of twijfel	Ouders/opvoeders	2-3 jaar
Derde fase	Initiatief/schuldgevoelens	Het gezin	3-6 jaar
Vierde fase	IJver/minderwaardigheid	De school, de buurt	7-12 jaar
Vijfde fase	Wel of geen identiteit	Leeftijdsgenoten en leiders in de groep	12-18 jaar
Zesde fase	Aansluiting bij anderen/isolement	Vriend(innen) en verkering	20-er jaren
Zevende fase	Voortplanting/ alleen blijven	Samenwerken	20-50 jaar
Achtste fase	Zelfvertrouwen, wanhoop en walging	'De mensheid'	50 jaar en ouder

In dit schema is te zien dat er per leeftijd een soort crisis in het kinds leven voorkomt.

De reactie die kinderen hebben op het verhuizen naar het buitenland komen voort uit deze crisissen.

Voorbeeld: Een gezin met een kind van twee die gaat verhuizen. Het kind van twee gaat in de aanloop naar de verhuizing twijfelen of ze wel gaan, of aan wat zij wil.

Voor het vertrek

Het belangrijkste wat je als TFC kan doen voordat het gezin vertrekt is: de kinderen leren kennen!!!

Als zij weten hoe jij eruit ziet, dan weten ze ook wie diegene is die contact met ze zoekt als ze in het buitenland zijn. Ook ben je dan een herkenningspunt als het gezin op verlof naar Nederland komt. In de tijd voor het vertrek is het vaak erg druk, dus aanbieden om op de kinderen te passen zou een uitgelezen mogelijkheid zijn.

Het geven van praktische hulp is natuurlijk ook een heel belangrijk element. Kinderen hebben door wanneer hun ouders geholpen worden. Als ze merken dat de ouders daardoor minder gestrest zijn, dan zijn zij dat ook.

Zoek uit wat de kinderen hun interesses zijn, hier kan je dan op inspelen als ze in het buitenland verblijven. Omdat kinderen hun interesses constant veranderen is het belangrijk dat je hiervan op de hoogte bent. Misschien heeft u een kind in dezelfde leeftijd als één van de zedingskinderen, doe hier wat mee.

Geef het boekje: 'Wereldkids: voor en door Nederlandstalige kinderen wereldwijd' door Martine Zoer. Dit boekje is geschreven vanuit de beleving van MK's.

Met het vertrek komen ook emoties en spanningen kijken.

Er zijn een aantal fasen waar een mens doorheen gaat bij het vertrek naar een ander land (naar gastland of naar thuisland). Hieronder per fase verteld wat elk inhoudt. Deze fasen gelden dus ook bij de terugkomst naar thuisland.

- Betrokkenheids fase: Deze fase is vaak niet herkenbaar. Je voelt je op je gemak waar je bent en je voelt je betrokken bij de maatschappij.

- Vertrek fase: Opeens veranderd het leven. We horen dat we gaan vertrekken en we beginnen ons mentaal voor te bereiden. Tijdens deze fase beginnen we ons los te maken van onze vrienden/familie en taken. Dit kan erg verwarrend zijn voor beide partijen. Maar dit is een menselijke reactie, want we willen het vertrek zo pijnloos mogelijk maken.

- Overgangsfase: Deze fase is met één woord te beschrijven: chaos! We moeten van alles doen, maar we hebben nog niet geleerd hoe. Je voelt je als een kind die alles opnieuw moet leren. We voelen ons erg onbegrepen. Dit is de gevaarlijkste fase, omdat dit kan leiden tot isolatie!

- Binnenkomst fase: het leven is niet één grote chaos meer. We hebben besloten dat we deel moeten gaan uitmaken van deze maatschappij. We voelen ons nog wel een beetje kwetsbaar. Het is nog wel een beetje een tweestrijd, maar het gaat al beter.

- Fase van herstelde betrokkenheid: het licht aan het eind van de tunnel is werkelijkheid geworden. We zullen er weer bij horen. We hebben geleerd ons aan te passen en weten wat onze taak is binnen de maatschappij!

Tijdens het verblijf

Een kind dat in zijn ontwikkelingsjaren verhuisd naar een andere cultuur zal het niet objectief kunnen observeren, het zal zich aanpassen aan de cultuur en het eigen maken.

De ouders zijn (vaak) de kinderen hun enige link met het thuisland. Alles wat ze leren over Nederland, leren ze via hun ouders. Echter het leven in Nederland gaat ook gewoon door, dus op de hoogte blijven van ontwikkelingen in het thuisland is voor de kinderen (en ouders) erg belangrijk.

Dit kan d.m.v. het volgende:

- Het sturen van één van de nieuwste kinderboeken
- Een abonnement op een informatief blad (nee, niet de Donald Duck)
- Opnames van tv-series (Jeugd Journaal, sesamstraat enz.)

- Houd ze vooral op de hoogte met veel foto's. Door foto's te zien hebben ze een herkenningspunt als ze terug komen. Ze zullen dan plaatsen en mensen herkennen van foto's waardoor ze een betere band kunnen scheppen hiermee

Let op verjaardagen en speciale gelegenheden(sinterklaas enz.): Dit vergeten ze hun hele leven niet.

Probeer een keer langs te gaan in het gastland: Dit geeft een beeld van hoe de kinderen leven en dit laat de kinderen zien dat je geïnteresseerd in ze bent. Ook zullen ze zo beter onthouden wie je bent.

Wees een stabiele factor voor het hele gezin. Laat ze weten dat als er wat is of er moet iets geregeld worden, dat ze bij jou terecht kunnen.

Wees in contact met het hele gezin en dus ook de kinderen, niet alleen via de nieuwsbrief. Wees geïnteresseerd in hun leven in het buitenland en ga hierop in.

Het is heel belangrijk dat een kind zich thuis leert voelen in eigen land als ze op verlof zijn. Nodig ze bij u thuis uit, of breng ze in contact met leeftijdsgenoten.

De Terugkeer

Wanneer het contact met de zendeling tijdens zijn verblijf in het goed is geweest, zal dit bij terugkeer zijn vruchten afwerpen.

Dit is een zin die ik er elke keer weer bijpak, want het is absoluut waar.

Als het contact met de zendingen en ook hun kinderen tijdens het verblijf goed is geweest, dan zal er als ze terugkomen een punt van herkenning en continuïteit zijn.

Dit is de houvast die ze nodig hebben in een terugkomst die zoveel veranderingen met zich meebrengen. Familie, vrienden en bekenden vormen het eerste vangnet bij terugkomst.

Ook hier nogmaals, als het met de ouders goed gaat zal het met de kinderen ook beter gaan.

Een MK is opgegroeid in een andere cultuur, maar is nog wel deel van zijn/haar ouders cultuur. Dit maakt het verwarrend voor het kind. De grootste vraag die een MK zichzelf kan stellen is: Wie ben ik? Want je behoort eigenlijk tot die 'derde' cultuur die multicultureel is. Hierdoor voelen zich vaak anders en vooral onbegrepen.

Ook al keert de MK weer terug naar eigen land kan een omgekeerde cultuurschok voor komen. Dit wordt ook wel terugkomstcrisis genoemd. (aanpas fase) Het kind is zo gewend geraakt aan zijn gastland, dat Nederland voor hem een vreemd land kan zijn geworden. Het is dus heel belangrijk dat een kind zich thuis leert voelen in eigen land als ze op verlof zijn, hier komt de TFC in beeld. Als het contact met de kinderen goed is geweest en ze zijn goed op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen in Nederland, zal de terugkomstcrisis beter aangepakt kunnen worden

Het allerbelangrijkste is dat er ook aandacht wordt besteed aan de kinderen.

Problemen met onopgelost verlies

Als een MK bij vertrek en ook bij terugkomst met onopgelost verlies zit, kan dit gevolgen hebben voor het kind. Hieronder een aantal factoren die hieraan bijdragen:

- Verborgen verlies: Dit zijn gevoelens van verlies die MK's niet durven delen. Het verlies zal niet altijd hetzelfde zijn, maar de soort verlies zal elke keer hetzelfde zijn.

Voorbeelden van verborgen verlies zijn:

- verlies van hun wereld
- verlies van status
- verlies van levensstijl
- verlies van eigendommen
- verlies van vriendschappen
- verlies van rolmodel
- verlies van misgelopen mogelijkheden
- Niet voldoende ruimte om te rouwen: Je moet niet aan jezelf denken, maar aan anderen. Dit kan voor een kind het gevoel geven dat hij alleen maar aan zichzelf denkt door te gaan rouwen om verlies. Bovendien moet je naar de buitenwereld overkomen als een sterk iemand.
- Niet genoeg tijd om te verwerken: Met de mogelijkheden van reizen ben je tegenwoordig binnen een dag weer terug in je eigen land. Dit geeft niet genoeg tijd om je verlies te verwerken.
- Geen geborgenheid voelen: Omdat MK's zich onbegrepen voelen, zullen ze het idee hebben dat ze er alleen voor staan. Geborgenheid lost niet altijd op en neemt niet de pijn weg, maar helpt wel verzachten. Je bent niet alleen!!!

Het is goed dat kinderen begeleidt worden in de terugkomstfase. Deze fase kan namelijk twee kanten op gaan. De één is dat het kind zich weer thuis gaat voelen en dat het met vallen en opstaan goed gaat. De ander is dat het kind zich helemaal gaat afsluiten en een identiteitscrisis krijgt. Hier komt dan professionele hulp aan te pas. Soms duurt deze fase van identiteit weer hervinden erg lang. Ik zie het meer als een wenteltrap met een stukje rouwverwerking waarvan je als MK dacht dat je het wel verwerkt had, maar dat het na één of twee jaar weer terugkomt.

Hoe dan ook, het is nooit te laat om te helpen en om hulp te zoeken!

Hier is het belangrijk dat de MK's beseffen dat ze niet hun identiteit moeten gaan zoeken in cultuur. Maar wij als christenen zijn eigenlijk ook vreemden op aarde, wij horen immers bij God te zijn. Dit is niet iets wat we zo direct tegen de kinderen moeten gaan zeggen, omdat ze ook tijd moeten hebben om te rouwen. Maar er komt een tijd dat ze zich hier echt aan vast kunnen houden!

Tegenwoordig ligt de nadruk zo op identiteit. Je bent in de maatschappij wie je bent door wat je doet. Als christenen moeten we ons beseffen dat onze identiteit in Christus ligt, dat maakt ons anders. Denk hier eens over na: Christus was een MK!
Als alles om je heen veranderd is er één persoon die niet veranderd: God!

Algemene praktische tips:

- Wees een mentor voor het kind, of laat het weten dat je er voor ze bent.
- Bevestig hetgene waar het kind goed in is
- Als ze op verlof zijn, denk dan mee met praktische zaken. Soms kan het verlichten van iets praktisch al een hele zorg minder zijn.
- Wees beschikbaar voor het kind als het gezin weer terug is.
- Onthoud: het is nooit te laat om te helpen!!

Gedicht van een MK

Toen ik jong was vroegen volwassenen mij wat ik later wilde worden. Maar er kwam een tijd dat wat ik wilde worden niet zo belangrijk was, maar wel de vraag: wie ben ik. Iedereen vraagt zich af wie hij is en MK's zijn daar geen uitzondering op. Wie ben ik? Ik ben een combinatie van twee culturen. Ik ben geen van beide en allebei. Ik ben dat kind dat een woedeaanval krijgt, omdat het absoluut geen inheemse kleren wil dragen in de kerk van haar ouders. Ik ben de zevenjarige die niet kan wachten om naar kostschool te gaan. En ik ben de zevenjarige die zichzelf in slaap huilt in de eerste twee weken op school. Ik ben degene die klaagt dat we zo vaak pindasoep eten en ik ben degene die mama vraagt om het alsjeblieft weer een keer te maken, vanwege die goeie ouwe tijd.

Ik ben degene die zich verschrikkelijke zorgen maakt of ik er wel bij hoor en ik ben degene die haar inheemse kleding zo vaak mogelijk op de universiteit draagt en het niet kan schelen wat anderen ervan vinden. Ik ben degene die onder heel strenge schoolregels heeft geleefd en die terugkeert naar Groot-Brittannië en zich afvraagt wat mijn echte waarden zijn. Ik ben degene die door sommigen in de kerk als een heilige wordt beschouwd en om wie anderen lachen of medelijden hebben. Ik ben degene die de halve wereld over is gereisd voordat ik vier was, maar ook degene zonder vast adres.

Ik ben degene die belooft te schrijven, maar het nooit doet, omdat het te pijnlijk is om de realiteit van het van elkaar gescheiden zijn onder ogen te zien. Ik ben degene die duiveldansers gezien heeft en op popconcerten is geweest. Ik ben degene die wereldzending kent en begrijpt en degene die het soms moeilijk vindt om te bidden. Ik ben degene die geleerd heeft in een politiek instabiel land te leven en degene die geduldig wacht bij de telefoon op nieuws dat alles veilig is. Ik ben degene die slechts drie maanden per jaar thuis was. Toch weet ik absoluut zeker dat mijn ouders de allerbeste in de hele wereld zijn. Ik ben degene die twee talen vloeiend kan spreken, maar geen van beide kan spellen. Ik ben degene die een Franse bijbel leest tijdens mijn stille tijd.

Ik ben degene die duizend maskers draagt, een voor elke dag en tijdstip. Ik ben degene die geleerd heeft alles te zijn wat men verwacht van mij, maar nog steeds niet zeker weet wie ik eigenlijk ben. Ik ben degene die naar de universiteit gaat en zich afvraagt of daar nog een andere MK zal zijn, iemand die me zal begrijpen. Ik ben degene die lacht en huilt, zingt en bidt, boos wordt en twijfels heeft, bang is en vragen stelt, verwacht en ontvangt, hoopt en droomt.

Ik ben een MK en daar ben ik blij mee.

Anoniem¹

Aan te bevelen literatuur & voor verdere naslag

- **“De vreselijke verhuizing”** door Corien Oranje. ISBN 9085430413, uitgeverij: Columbus, Heereveen. Kinderboek leeftijd 9-12 jaar
- **“Sagorups en zoute drop”** door Corien Oranje. ISBN 9789085430896, uitgeverij: Columbus, Heereveen 2008. Kinderboek leeftijd: 9-12 jaar.
- **“Een IJsbeer in de tropen”**, door Hans de Beer en Burny Bos, uitgeverij: De Vier Windstreken, 1989. Leeftijd 2-4 jaar.
- **“Wereldkids”** samenstelling M. Zoer, 2003. ISBN: 9789068329766. Vanaf ca. 10 jaar.
- **“Op Reis naar Anderland”** M. Janssen-Matthes, 1998. ISBN: 9058201716 stichting IVIO, Lelystad. Leeftijd: 6-12 jaar. Te bestellen bij www.wereldschool.nl
- **“Anderland mail”**, M. Janssen-Matthes, 2008. ISBN 9789085830245, stichting IVIO (zie boven). Leeftijd: 12-16 jaar
- **“Het geheim van Anderland”** M. Janssen-Matthes, 2005.

---

¹ Jean Barnicoat, *Missionary Kids Manual*, (Oxford: WEC International,), 20-21.

ISBN: 9068325688, stichting IVIO (zie boven)

- **“Zoenen met een beugel”**, Corien Oranje,
ISBN 9789085430728, Columbus, Heereveen 2007. Kinderboek leeftijd 9-12
- **“Van heinde en ver(der)”** M.G. Bac-Fahner,
InTransit. Te bestellen bij www.intransit.nl
- **“Enkeltje thuis”** door Neal Pirolo, 2001, ISBN 9080646024, Interserve Nederland.
Met name hoofdstuk 8 gaat over de kinderen.
- **“Dochter van de jungle”**, Sabine Kuegler, 2005.
ISBN: 9058313565, Uitgeverij Sirene
- **“Terug naar de jungle”**, Sabine Kuegler, 2007.
ISBN: 9058314421, Uitgeverij Sirene.
- **“De Geluuskamer”**, Catherine Palmer, 2002.
ISBN: 9043505307, Uitgeverij Kok, Kampen
- **“Third Culture Kids - the experience of growing up among worlds”** David C. Pollock &
Ruth E. Van Reken, 2nd revised edition 2001, ISBN 1857882954 ; ISBN 978-1857882957
- **“Raising Resilient MKs - Resources for caregivers, parents, and teachers”**, Joyce M.
Bowers, editor, 1998.
- **“Missionary Kids Manual”**, Jean Barnicoat, Bulstrode UK: WEC International.
May be ordered from: WEC, Emmeloord, info@wec-int.nl 124 blz
- **“Letters never sent”**, door Ruth E. Van Reken, Indianapolis 1988,
ISBN 0964642301
- **“Families on the move”** - Growing up overseas and loving it!
Marion Knell, 2001
- **“Burn-up or Splash Down - surviving the culture shock of re-entry”**, Marion Knell,
2007 ISBN 9781932805833, Atlanta, London, Hyderabad: Authentic
- **“Coming “Home”: The Re-entry Transition”** Ron & Bonnie Kotesky, 2003
Wilmore USA: New Hope International Ministries
Kan gratis gedownload worden: www.missionarycare.com,
- **“Re-Entry - Making the transition from missions to life at home”**
Peter Jordan, 1992 ISBN 0927545403
- **“The art of coming home”** Craig Storti, 1996
ISBN 1931930147